

Rinze Ijbema - Micha 6, 8

[1] HEEL je leven...

1. **[2]** Herken je dit plaatje? Mijn agenda ziet er sommige weken uit, alsof er een fragmentatiebom is afgegaan. Hier je werk, daar je kerk, je familie en je vrienden, ook nog sporten en een hobby... En het begint al jong tegenwoordig: niet alleen je lesrooster en je huiswerk, maar ook je bijbaantje en FM en nog zoveel meer. En als je denkt: over tien jaar ga ik met pensioen en dan ben ik er af... het blijkt dat stoppen met een betaalde baan niet echt automatisch betekent dat je agenda leger wordt. Een drukke agenda, versplinterde dagen. Aan de ene kant, even voor de duidelijkheid: als dit je grootste probleem is, ben je natuurlijk gezegend. Van Syrië tot Soedan zijn er honderdduizenden die graag met je willen ruilen. Aan de andere kant: even goed kun je verlangen naar meer heelheid in je leven, meer verband tussen wie je bent en wat je doet.

Als je jezelf ziet als christen, dan zoek je die heelheid vanzelf ergens in je geloof. Is het mogelijk om al die losse eindjes, al die verschillende verplichtingen meer richting te geven, om scherpere keuzes te kunnen maken? Die zoektocht van gelovigen is al een aardig tijdje aan de gang. Een extreme poging om van dat leven van je een eenheid te maken, gericht op God, vind je in Micha 6, 6-7. **[3]** 'Wat kan ik de HEER aanbieden, waarmee hulde brengen aan de verheven God? Moet ik hem tegemoet treden met brandoffers, zou hij eenjarige stieren aanvaarden? Kan ik hem gunstig stemmen met tienduizenden rammen, met olie stromend in tienduizend beken? Moet ik mijn oudste kind geven voor wat ik heb misdaan, de vrucht van mijn schoot voor mijn zondig leven?'

Dit is duidelijk de aanpak van het grote gebaar, één grote streep door alle to-do-lijstjes. Vanaf nu gaat het roer om en het enige waar je op let is of wat je doet God een plezier doet. Het is de keus om het klooster in te gaan of kluizenaar te worden, om al je bezit aan de armen te geven, om met een schone lei te beginnen. Het is een keus met een grote aantrekkingskracht, juist vanwege die radicaliteit. Het is ook een keus die met z'n radicaliteit vragen oproept. Wanneer houdt heiligheid op en wordt het waanzin? 'Moet ik mijn oudste kind geven voor wat ik heb gedaan?' Dat is absurd, daar kun je dat kind niet de schuld van geven, dat los je niet op een mens op te offeren... Blijft de vraag: hoe krijg ik meer eenheid in mijn leven, hoe wordt mijn leven heel?

2. **[5]** Als christen kun je bij zo'n vraag vanzelf goed naar Christus kijken. Hoe ging Hij hier mee om? Hoe hield Hij alles bij elkaar? Het is duidelijk dat Hij in zijn leven een duidelijke agenda had. Bij alle drukte van elke dag wist Hij wat zijn doel was. We hebben het gelezen in Matteüs 5: **[6]** 'Ik ben gekomen om de Wet en de Profeten te vervullen. Ik verzeker jullie: zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke punt en komma in de wet van kracht, totdat alles gebeurd zal zijn.' Over een volle agenda gesproken... Maar wat is dat dan, dat het je missie is de oude wet en de oude profeten te vervullen? Als het alleen om het vervullen van de wet zou gaan, dan zou je denken aan: je aan de regels houden, klaar. Maar Jezus wil 'de wet en de profeten' vervullen, en dat gaat wat verder. Dan gaat het over het hele Oude Testament, het hele eerste deel van de Bijbel. Dan gaat het over de hele geschiedenis van de hemel en de aarde.

Kijk: de punten en de komma's van zijn onderdeel van een verhaal. De Bijbel begint met het ontstaan van hemel en aarde. De Bijbel gaat verder over de geschiedenis van hemel en aarde, met een hoofdrol voor de mens. De Bijbel vertelt wat er mis gaat en hoe het wel zou moeten. De Bijbel vertelt dat niet in losse flodders, niet in anekdotes zonder onderling verband of in toevallige regels, niet in aparte rituelen die toevallig goed zijn. De Bijbel vertelt een verhaal en een verhaal heeft een begin, een midden en een eind. En dat is het punt: de Wet en de Profeten, het Oude Testament, het eerste deel van de Bijbel vertellen een verhaal met een open einde. Feitelijk is het een verhaal met honderden losse eindjes. Alle wetten en regels die God geeft vormen een eenheid: zo houd je je leven heel, je eigen leven, je leven met de mensen om je heen, je leven met God. Maar in de praktijk hapert het. Goed, God geeft regels voor zondoffers en zoenoffers en plengoffers en alles – maar wie of wat zorgt er voor echte vergeving, verzoening, heelheid? Alle profeten hebben dezelfde droom: de droom van vrede op aarde en van God die voor altijd bij ons is – maar waarom is er dan altijd wel ergens oorlog en waarom is de Heer dan zo ver weg? Een open einde.

[7] Jezus zegt: het is mijn agenda om al die losse eindjes met elkaar te verbinden. Het is mijn doel om alles wat nog open staat te vervullen. Als je de Bijbel serieus neemt, dan is dat een absurde claim. Wie kan van zichzelf zeggen dat hij de agenda van de hele geschiedenis tot zijn privé agenda maakt? Het antwoord is: dat kan God alleen. De God die hemel en aarde gemaakt heeft is de enige die het verhaal van hemel en aarde af kan maken. Ik noem dit bewust, om duidelijk te maken dat het voor ons niet werkt om simpelweg de agenda van Christus te kopiëren. Als je nu al de druk voelt van je versplinterde agenda, dan los je dat niet op door de hele missie van Christus op je schouders te nemen. Hoe moet je dan verder?

3. **[8]** ‘Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.’ Je kunt niet voorkomen dat je agenda volloopt met allemaal concrete taken en afspraken. Je kunt dat niet oplossen door de agenda van Christus te kopiëren. Maar wat je wel kunt doen is dat je zoekt naar de onderliggende waarden, wat de rode draad is in de agenda van Christus (en in de Wet en in de Profeten). Want als je dat kunt vinden, heb je misschien iets in handen om je eigen agenda tegen het licht te houden, om er meer structuur in aan te brengen, om je leven wat meer heel te maken. De Bijbel en Jezus zelf leveren verschillende van zulke samenvattingen, van onderliggende waarden. De Tien Geboden, bij voorbeeld. ‘Heb God lief, en je naaste als jezelf,’ bij voorbeeld. Maar ook deze: recht doen, trouw betrachten en nederig de weg van je God gaan. Hoe wordt mijn leven heel voor God? Moet ik duizend offers brengen, het liefste wat ik heb opgeven? Nee. Het is veel eenvoudiger. **[9]** Recht doen, trouw betrachten en nederig de weg van je God gaan.

Recht doen. Dat is wel confronterend, als je er over nadenkt. Mijn agenda heeft twee kanten: er zijn gewoon allerlei klussen die gedaan moeten worden, en ik heb zo m’n ideeën over wat goed is voor mij. Nu zegt God: het is de bedoeling dat je recht doet. Alle losse klussen zijn schakels in een ketting, zijn onderdelen van een verhaal. Mijn klus, mijn bijdrage aan een vergadering, mijn werk aan de kassa, mijn leren voor een examen, mijn schoonmaken van de Wc... het zijn allemaal bijdragen waarmee ik anderen, waarmee ik de wereld een stap verder kan helpen, als ik het goed doe, of dwars kan zitten, als ik het niet goed doe. Ik heb een afspraak met jou. Ik kan dat technisch doen: dit zijn jouw vragen, check, dit zijn mijn antwoorden, check. Maar wat als we dieper kijken? Wat als de vraag is hoe ik jou recht kan doen, hoe jij tot je recht komt? Dat betekent niet dat je een ander altijd z’n zin geeft: soms kan hij net iets anders nodig hebben, van jou. Let op, hier wordt je agenda niet leger van of lichter. Maar wel een stuk zinvoller. Recht doen. **[10]** Hoe komen mensen en dingen tot hun recht?

Trouw betrachten. Het gaat er niet maar om dat je de dingen doet, op de automatische piloot. Het gaat er niet maar om dat je de dingen goed doet, door recht te doen. Het gaat er ook om dat je de dingen van harte doet. Heb je wel eens van ‘mindfulness’ gehoord? Dat is de bewuste houding, om wat je doet voluit te doen, met heel je hart, ziel en verstand, op alle cilinders. ‘God be in everything.’ Dat is een uitdaging, die Micha dus al kende, en de Heer Jezus ook. Nu vraag je misschien hoe je dat doet, bij voorbeeld van harte Wc’s schoonmaken. Wel, voor wat het waard is, de Heer heeft een keer van harte de voeten van zijn leerlingen gewassen. We weten allemaal hoe versnipperd je leven kan wezen. Wat houdt je tegen om trouw te betrachten, om jezelf te geven in

wat je doet? Als je het gevoel hebt dat er van alle kanten aan je wordt getrokken, waarom kies je er niet voor om zelf te kiezen om dat wat je doet, helemaal te doen? Trouw betrachten. **[11]** Doe ik wat ik doe van harte?

En nederig de weg te gaan van je God. Ja, dat ook. Ik denk dat 'recht doen' en 'trouw betrachten' antwoorden zijn die eigenlijk iedereen kunnen helpen om wat meer eenheid en heelheid in je leven te krijgen. Maar hier wordt het verhaal typisch christelijk. Nederig de weg van God gaan, dat betekent dat je erkent dat niet jijzelf maar God de Heer is van je agenda. **[12]** Hij kan de boel soms zomaar omgooien, dat je weg net even helemaal anders gaat dan jij had uitgestippeld. Nederigheid betekent dat jij accepteert dat er een hogere macht is die je leven leidt. Maar als dat zo is, dan veranderen ook 'recht doen' en 'trouw betrachten' van kleur. Het is niet mijn recht dat het hoogste recht is of omgekeerd, jouw recht. Het is het recht van God: Hij bepaalt de weg. Het is niet trouw aan mijzelf of aan jouw of aan onze projecten waar het om gaat. Het is God die uitmaakt waar je je hart aan geeft.

4. Maar als je zo Micha 6, 8 boven je agenda zet, als richtinggevend, als zingevend in al die keuzes van elke dag, dan loop je wel het risico dat je leven meer op dat van Christus gaat lijken dan je lief is. **[13]** Deze drie, recht doen, trouw betrachten en nederig de weg van God gaan, tekenen samen Jezus, die op weg is naar Golgotha. 'Recht doen' is een keus, om je niet te laten sturen door je eigen belang, om je niet van de wijs te laten brengen door egoïstische druk en omkoperij van anderen. Zo'n keus kan je onbegrip opleveren en ook weerstand. Kijk maar naar hoe het afliep met Jezus. 'Trouw betrachten' is een keus, om je ten diepste kwetsbaar te maken. Als je je armen opent voor anderen, dan is ook je hart open voor anderen. Maar dat kan pijn doen. Kijk, opnieuw, kijk maar naar Jezus.

En toch is dit de weg die God je vraagt te gaan, nederig. Opnieuw, nederig houdt in dat je steeds bereid bent in de spiegel te kijken, die God je voorhoudt. Recht doen zonder nederigheid, dat verandert voor je het weet in eigenwijsheid. Dan bijt je je vast in je eigen gelijk en boort anderen nietsontziend de grond in. Als je die neiging merkt in je eigen hart, moet je op je knieën: nederig. En zelfs: trouw betrachten zonder nederigheid loopt fout af. Je kunt zomaar denken dat het jouw trouw en liefde is, die mensen om je heen overeind houdt. Dat is niet zo. Je bent God niet. Recht doen, trouw betrachten, nederig Gods weg gaan: ze zetten samen een kruis door je agenda. Hier gaat het om.

En misschien mag ik hierbij alvast vooruitgrijpen naar Jezus' laatste kruiswoord. **[14]** 'Het is volbracht.' Dat is natuurlijk de afsluiting van zijn eigen agenda. Heel de wet, alle profetieën, het is vervuld. Als je nu Micha 6, 8 bovenaan elke week in je agenda zet, zet dan deze woorden van Christus eronder. 'Het is volbracht.' **[15]** Die fragmentatiebom die jouw agenda is, al die losse eindjes die samen jouw leven vormen, zet het allemaal op de noemer van Christus. Wat maakt jouw leven heel? Moet je nog duizend stieren offeren, nog honderd taken op je to-do lijstje afstrepen? Moet je je oudste kind geven voor wat je hebt misdaan, de vrucht van je schoot voor een zondig leven? Nee, je maakt wat kapot is niet heel door nog meer kapot te maken. Alleen wanneer God zelf de diepte in gaat en in zijn oudste Zoon zelf kiest voor het grootste offer, alleen Hij kan zich kapot laat maken en er toch heel én helend uitkomen. En dat heeft Hij gedaan. En nu: Hij maakt je leven heel, heel je leven.

Amen.

- Bekijk je agenda van de afgelopen week. Waar heb je mensen en dingen tot hun recht laten komen? Wat heb je met heel je hart kunnen doen? Waar heb je God je agenda laten bepalen? En (3x): waar niet?
- Bekijk je agenda van de komende week. Waar kun je recht doen, trouw betrachten, nederig de weg van God gaan?
- Zet deze week onder elke dag: Christus zegt: 'Het is volbracht.'